

Tažený závin, 1997
Foto: David Židlický

Jsou snímky, které vás okamžitě uhranou, a jsou fotografie, do nichž se musíte „prokoukávat“. Ale existují i záběry, jež poskytují oba tyto typy vizuální, potažmo interpretační slasti. Například fotografie Davida Židlického Tažený závin.

„dělá“ s plochou záběru a s významy. Na barevných snímcích Davida Židlického – a jeho kniha je správně pomijí – se nepochybně setkáváme s přítomností. Naopak na černobílých pracích je konkrétní historický čas „znejistěn“, jako by ty fotky byly „trochu retro“. Jak je to možné? Černobílá fotografie jako taková inklinuje k abstrakci; vyplývá to z redukce barevné škály.

Jenže souběžně s tím ještě působí proces ve spodním proudu našeho vnímání. Aniž to většinou tušíme, bezděčně a průběžně se proměňuje naše „vidění“ v závislosti na vizuálních metamorfózách okolního světa. Technicky zhotovené obrazy, které jsou všude kolem nás, mají svoji estetiku, jež závisí mimo jiné na přístrojích a programech, jimiž byly pořízeny. Tak do nás „mimočodem“ vchází konkrétní dobová představa o tom, „jak asi“ má fotografie vyhlížet. Dvouoká zrcadlovka v kombinaci s černobílým filmem produkuje obrazy, které nyní již „samy o sobě“ mají retro nádech. A chvála rukodělnosti a pomalosti, jež náležela k principům brněnské tvůrčí skupiny, šla ruku v ruce s „programem“ zakódovaným v technických vlastnostech dvouokých zrcadlovek. Proto byla estetika České paralaxy nedílně spjata s jazykem černobílé fotografie.

A co to ramínko?!

Jen tušit můžeme věk té ženy, jež má přes obličej přehozeno syrové těsto taženého závinu. Asi je mladá, napovídá to tvar jejich rukou – ten totiž věkovou kategorii ženy prozradí skoro vždy – avšak právě jen napovídá, neboť z ru-

Výtečně tažený závin

Josef Chuchma,
MF Dnes

Brněnský fotograf David Židlický (1976) spoluzakládal dnes již neexistující fotografickou skupinu Česká paralaxa (1995–2003). Vlastním nákladem vydal sice tenkou, ale elegantně vypravenou monografii: chráněnou pevnou a plátěnou vazbou, vyzdobenou zlatým kapitálkem a souladným přebalem. Mezi dvaatřiceti pracemi

Chvála rukodělnosti

Od prvního okamžiku, kdy Tažený závin spatříme, zasáhne nás dvojakost tohoto snímku: jeho doslovnost, a současně metaforičnost; hravost a ironie, a ovšem i hrůzoplnost, tajemnost. Legrace a smrt obcují tu spolu v nerozdělitelné jednotě!

Na takových záběrech můžeme demonstrovat a pochopit zobrazovací podstatu a významový potenciál fotografie jako takové. Všechno je na tom snímku

kou tu vidíme torza. Neptejme se, proč to těsto má přes obličej vlastně přehozeno, byla by to nemístná otázka. Na některá proč netřeba odpovídat. Když už, tak jen takto: Protože to tak David Židlický chtěl – a možná sám nevěděl proč. A visí ramínko na černé tyči v pozadí úmyslně, anebo ne? Také nevíme, a rovněž to nevádí. Víme však, že je vnímáme jako souznící, dokreslující detail. Jako poetického oběšenice.

Proč má žena to těsto přes obličej vlastně přehozeno? Na některá proč netřeba odpovídat.

se nachází i Tažený závin, exponovaný roku 1997.

Připomeňme, že základní tvůrčí zásadou České paralaxy bylo snímání na čtvercový formát negativu a respektování plné velikosti filmového polička při zvětšování. Nástroji členů skupiny byly především dvouoké zrcadlovky (nejmně značky Flexaret a Rolleiflex). Těmto přístrojům zůstávají členové České paralaxy věrni i poté, co skupina „usnula“; David Židlický je dnes členem fotoklubu Etjud.

jednoduché a docela obyčejné, a přece se zde setkáváme s čímsi neuchopitelným. Všechno tu je tím, čím to „ve skutečnosti“ je, přitom je to však i „jiné“, takhle to běžně neznáme, nevidíme.

Estetika České paralaxy byla přirozeně srostlá s černobílou fotografií. Autor na internetové stránce www.davidzidlicky.cz představuje i barevné záběry z „paralaxní“ éry. Je to však kvalitativně i „filozoficky“ trochu jiný svět: jde víceméně o skici, o průzkum výrazových možností, tedy toho, co barva vůbec

Židlického záběr má v české fotografii přinejmenším dva „předchůdce“. Jedním je existenciálně laděná série Josefa Sudka z roku 1942 Zahalená žena, druhým pak série Tarase Kuščynského (1932–1983), kterou nasnímal nedlouho před svou smrtí: modelka Gábina je celá zahalena v bílé látce.

Tažené těsto Davida Židlického je pochopitelně navzdory motivické blízkosti obsahově v leccems jiné, než obě vzpomínatá díla, ovšem kvalitou se může postavit po jejich bok. ■